

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Fericirea.

de G. Aslan.

Intr'un lung dialog cu Antiphon, filozoful Socrate răspunde cam așa: „Aparențele îți dau dreptate, Antiphon, dar aparențele sînt înșelătoare. De vrei să știi, dacă un om e fericit, nu judeca după exteriorul lui, după averea, după numărul sclavilor de cari dispune, ci întrebă-l, pe el singur, să-ți spue dacă e fericit. Astfel fiind, ar fi deajuns să răspund, că eu mă simt fericit așa cum trăesc. Îți voi explica însă pentru ce sînt eu fericit, și acela, pe care tu îl crezi fericit, în realitate, nu-î. Și voi dovedi, că fericirea mea nu este o simplă întimplare, ci ea rezultă din natura lucrurilor de a fi. Tu mă compătimesti pe mine, că trăesc sărăcăcios; dar vezi bine din liniștea cu care îți vorbes, cît mă simt eu de mulțumit, în timp ce omul cel mai invidiat din Atena e frămîntat de grijă și de ambițiuni și sătos după plăceri. Nicî nu poate fi altfel, iubite Antiphon, căci omul cucit are mai multe bunuri, cuatît caută să aibă mai mult și tot nemulțumit rămîne. Cine nu simte nicio lipsă, nu simte nici plăcere. Nu mîncîci cu poftă, decît cînd ți-e foame; ear cînd ți-e sete, apa din izvor îți face mai multă plăcere, decît beutura pe care a născocit-o gustul cel mai rafinat. Să fi obosit numai, și oriunde te veî culca, te veî simți mai bine decît leneșul în palatul lui. Unde mai puî, iubite Antiphon, că omul pe care îl invidiezi, e sclavul dorințelor lui — stăpîne caprițioase, niciodată satisfăcute — în timp ce eu, liber de asemenea grijă, consacru în-

tregul meu suflet spre a descoperi binele și a îndruma pe semenii mei pe adevărata cale a fericirii“ . . .

După credința lui socrate, omul cel mai de plîns este acela, care nu are nicio ocupațiune. Cel care se ocupă de agricultură, de navigațiune, sau altă meserie, poate găsi oarecare mulțumire în activitatea lui, dar cea mai adîncă și cea mai durabilă mulțumire sufletească constă în a te sili să devii dince-ince mai înțelept, și să ajuți și pe alții să se facă înțelepți.

Omul înțelept poate să fie redus la cea mai neagră mizerie, poate să sufere dureri în corpul său și să fie lovit în afecțiunile sale cele mai scumpe; poate fi disprețuit, calomniat, și tirît înaintea tribunalului: el tot fericit rămîne, căci are conștiința împăcată, și nicio putere din lume nu i-o poate răpi. Socrate caracterizează doctrina sa cu o energie extraordinară, zicînd: „Omului de bine nu i-se poate întimpla niciun rău“.

Un sofist întrebă într'o zi pe Socrate, dacă crede că Archelaus, regele Macedoniei, e fericit. — „N'am cum să știu, răspunde filozoful, nu-l cunosc și nici nu m'am întretinut vre-odată cu el“. — „Dar atunci, întrebă din nou sofistul cu mirare, tu n'ai putea să-mi spuî nici dacă regele Persilor, marele rege, e fericit?“ — „Cum ași putea, replică Socrate, cînd nu cunosc care e știința și virtutea lui, starea lui intelectuală și morală?“

Spre deosebire de spiritele vulgare, cari nu concep altă fericire decît aceea pe care o dă bogăția, Socrate, și alți filozofi după dînsul, pun fericirea nu în lucruri materiale,

nu în lucrurile cari se vîd și se pipăe, ci în bunurile sufletești. Fericirea stă în cel mai înalt grad de viață, nu de viață exterioară și aparentă, ci de viață interioară și reală. Fapte mari și frumoase nu sînt pentru Socrate un mijloc de a fi fericit, ci decurg din însuși caracterul lui; răsplata lor e mulțumirea sufletească pe care o produc. Virtutea este identică cu fericirea — susțin: Socrate, Platon și Stoicii. *Virtutea este condiția esențială a fericirii*, — vom observa noi.

Acest adevăr, pe care Socrate l-a descoperit intuitiv, grație conștiinței lui puternice și curate, e astăzi verificat în urma unei experiențe de douăzeci de ori seculare.

Platon are aceeași credință morală, ca și Socrate. Fericirea constă în armonia, în unitatea sufletească, care rezultă din faptul că fiecare facultate își îndeplinește rolul pe care îl are: simțurile se supun voinței și voința se supune inteligenței, astfel încît pentru a fi fericit, trebuie să fi înțelept, adecă *virtuos*.

Virtutea este un izvor de fericire, pentru că face să domniască armonia între deosebitele puteri sufletești, și pentru că menține corpul într'o stare prosperă. Eată încă un adevăr intuitiv confirmat de știința modernă:

„E sigur, — afirmă doctorul Bouchut, — în dicționarul său de medicină, că pasiunile expansive sau depresive, nobile, sau vulgare, că direcțiunea ideilor către lucrurile mari sau mărunte au o influență hotărîită asupra dezvoltării fizice, și în caz de boală au o acțiune asupra vindecării . . . Credința și entuziasmul, devotamentul și iubirea,

FOILETON.

Arta poporană românească.

(Din broșura germ. a lui Tzigara-Samureaș.)

Faima cîntecului poporan românesc cu sunetele lui armonioase a trecut de mult granițele țarei și a făcut cunoscută o parte din sufletul artist al poporului nostru.

Astăzi, străinătatea ne prețuește însă mai mult prin grînele și petrolul ce exportăm. În timpul din urmă totuși, se pare, încep a ne cunoaște și prin produsele artei poporului nostru, decînd expoziția internațională de artă populară în Berlin a atras asupra acestora luarea-amînte a lumii.

Și cu drept cuvînt, căci arta populară, despre care se poate vorbi în Europa de mijloc, numai ca de ceva care a fost, e încă vie în România. Firește, mult n'o s'o mai ducă nici aici, căci o vor ucide fabricile.

Deocamdată, arta poporană românească e într'adevăr arta poporului, și are întindere foarte mare. Deaceia e greu să dai despre ea o iconă întregă; căci, spre a înțelege arta unui popor, trebuie să cunoști țara și oamenii, limba și obiceiurile.

Se știe, că Românii s'au făcut din coloniști romani, așezați pe teren dacotrac. Dar în cursul vremii au suferit înrîuriri dela multe alte popoare, cari au trecut prin țerile dunărene și în partea chiar s'au și așezat aci.

Totuși miezul poporului român s'a păstrat aproape curat în plaiurile munților, cu obiceiurile și cu arta sa, cari cu timpul s'au întins peste țara întregă.

Dar poporul, care locuiește acum în România și Transilvania, decî ținutul de amîndouă laturile Carpaților, între Tisa și Prut, e unul și același; ear arta lui poporană, e aceeași și la insulele de Români, cari s'au despărțit de țara de obîrșie.

Arta noastră națională a ajuns pe cea mai înaltă treaptă de dezvoltare; își are rădăcinile în tradiție și găsește sprijin puternic în viața economică, foarte simplă, a poporului.

Hărnicia femeii tot mai are rost aci, fiindcă drumurile de fer, negoțul, fabricile n'au ucis-o încă.

Sînt ținuturi întinse, unde familiile își tot fac ce trebuie, începînd dela casă și dela toate mobilele până la cel mai mic lucru de îmbrăcămînte. Numai în astfel de condiții e cu putință o artă poporană vie. Mult țărani își durează ei înșiși casa; o durează cum le place și o împodobesc cum socot ei că-i mai frumos.

Bărbatul face toate uneltele casei, plugul și tot ce le trebuie. El își face căciula și opincile, căci știe și a tăbăci pielea pentru ele. Unde se află lut bun, își face și olaria; unde nu, își face totfelul de vase și unelte de lemne. Meșteșugarii ăștia sînt țărani ca și ceilalți, cari se îndeletnicesc cu arta în timpul ce le rămîne slobod dela grija vitelor și dela lucrul pămîntului.

Femea se îndeletnicesc și mai mult cu arta poporană. Căci fiecare ține să facă tot petru casa ei; ea seamănă cîneapă, o topește, o meliță, o toarce și țese din ea dela pînza groasă până la cea mai subțire. Ea face din lînă haine, lăicere pentru casă și casnici.

Portul e cum il cere clima. Țărancă lucrează la cîmp în arșița soarelui, dar înfruntă și asprimea erneli. Are iie sau cămașă, lungă până la glezne, și peste aceasta cătrîntă, mai ades alcătuită din două șorțuri: fote; una mai mare, îndărăt, opreg, și alta mai mică, înainte: șorț, fâstac. Rar se mulțumește cu o rochie dintr'o bucată, cu falduri: vilnic, zăvelcă. Șorțurile le ține 'n jurul mijlocului cu briul sau cu betele. Pește piept și umere are vara pieptar de stofă, earna de blană.

Dar portul se deosebește nu numai după județe, ci chiar și în același județ, ba chiar și dela sat la sat.

În multe părți aili familii cari țin neclintit la portul din vechime. Bundele, cojoacele, pieptarele sînt uneori așa de împodobite cu cusături, încît nu li se mai vede pielea din cari sînt făcute.

Totașa cămeșile, cari au mai ales pe umere un fel de epolette (altițe) cusute bogat, ear pe mineci podoabe geometrice una lingă alta (riuri). Mătasa o fac și o vopsesc femeile.

Și șorțurile le împodopesc. Ear cînd le țese, le aleg cu cele mai felurite desemnuri. Alte șorțuri sînt bogat cusute cu aur și cu argint;

mulțămirea și toate bunurile pe cari le aduce triumful unei idei și izbînda legitimă a spiritului, susțin sau vindecă pe om, în timp ce frica, invidia, gelozia, ura etc., sînt sentimente în urma cărora omul slăbește și nu întîrzie a muri.

Patima este o boală a sufletului, care ruinează corpul, întimpce virtutea este sănătatea sufletului. Experiența arată, că toți cei cari au trăit mult, au dus o viață înțeleaptă și virtuoașă.

Virtutea mai e un izvor de fericire, pentru că menține armonia între om și semenii lui, cu care formează această unitate ideală, numită *societate*. Cîtă plăcere cîtă mulțumire simte cineva, cînd se vede stimat și iubit de toți acei care-l cunosc, cînd vede, că succesele pe cari le are, bucură pe toată lumea, și că nenorocirile cari i-se întîmplă, sînt compătimate de toți! Asemenea simpatie se dobîndește însă numai practicînd dreptatea și bunătatea. Ca s'o prețuim mai mult, să ne gîndim un moment la situația penibilă a omului vițios, care se simte respins de toată lumea, care vede, că rudele și cunoscuții lui, că femeia și copiii lui chiar n'au pentru dînsul decît dispreț și ură, că moartea sa nu va fi regretată de nimeni, ci dintră, va fi o adevărată ușurare, așteptată cu nerăbdare! (Va urma.)

Influența femeilor.

Oricare ar fi obiceiurile și legile unei țări, femeile hotărăsc năravurile. Slobode sau roabe, ele stăpînesc totul, pentru că ele își iau puterea dela patimile noastre.

Vrei să cunoști starea culturală și morală a unui popor? Intreabă ce stare au femeile acolo. Cîcînt sînt mai departe dulcele iubirei familiare de înjosirea haremului, cuatît este mai departe și cultura de sălbăticie. Aș putea aduce întru aceasta miș de pilde puternice, dar voi aminti numai, că jignirea făcută cinstei unei femei a fost în Roma, pe vremuri, o întîmplare atît de însemnată, încît se schimbăse fața imperiului. Înriurirea femeilor se întinde peste toată viața omului. O drăguță, o soție, o mamă, trei vorbe fermecătoare ce cuprind toată fericirea omească. Aceasta este împărăția frumuseții, a

eleganței, a dragostei și a cuvîntului. Și aceasta cuadeverat se poate numi o împărăție.

Înriurirea femeilor este mai mult sau mai puțin folositoare, potrivit puterii și mărimii cinstei, ce le păstrăm. De vor fi îndumnezeitele sau soțiile noastre curtizane, roabe, sau dobitoace de muncă, răsplata o avem pedepplin: *Ele ne fac, ceiace ele sînt*. Se pare că firea leagă înțelegerea noastră de vrednicia lor, precum noi legăm fericirea noastră de virtutea lor. Aci așadară este o lege de o dreptate vecinică: omul să nu le poată înjosi fără ca să nu cadă și el în mîrșăvie, și să nu le poată înălța, fără să nu se facă și el mai bun. Trebuie ca popoarele sau să se sălbăticiască în brațele lor, sau să se cultive la picioarele lor.

Omul se sfătuește cu nevasta sa, și se supune mamei sale. Așa-i, i-se supune multă vreme, și după trecerea ei din viață și ideile primite dela dînsa se fac niște principii, adeseori mai puternice, chiar decît patimile lui. Odată un bărbat de frunte, trecînd prin niște morminți, găsi pe o peatră următoarele vorbe, de o duioșie nemaipomenită: Odihnește-te în pace, o, scumpă mamă! Fiul tău în veci nu va călca povața ta! Cîtă însuflețire, cîtă dragoste în aceste puține vorbe, atît de simple și cîtă cinste adusă emintirei acelei femei într'adevăr mare, care a insuflat-o!

Pe sinul mamei se odihnește duhul popoarelor, năravurile, prejudecățile și virtuțile lor, cu alte cuvinte, *cultura neamului omenesc*, prin urmare și a celui românesc.

Dece nu băgați de seamă, că ideile cu cari femeile se îndeletnicesc în unghiul vetrii familiare, bărbatul le duce în tîrg, între oameni! Acolo el înființează, sau dărimă, prin puterea ce i-s'a insuflat prin desmerdări sau i-s'a băgat în minte prin supunere.

Voiți să mărginiți femeile numai la cîrmuirea materială a gospodăriei, numai pentru atîta le și învățați?! Deacea din casa fiecărui cetățean, ies rătăcirile și prejudecățile ce ne călăuzesc astăzi!

De este dar ceva necunoscut îndoelii, este înriurirea femeilor, înriurire ce are putere asupra vieții noastre întregi, și pe care o pun ele în mișcare prin dragostea fiască, desfătare și iubire.

Femeia înjosită, necinstită, la ce poate da naștere, decît la dihaniu cetățenești!

Firea a voit, ca adevărata dragoste, adecă simțimîntul cel mai ales și cel mai fără asemănare, să fie unica temelie puternică a culturii. Acest simțimînt, ca o mijlocire a dumnezeirii, chiamă pe toți oamenii la o viață cumpătată și totodată fără trîndăvie, fără moliciune și fără patimi dobitocești. Numai cuviință, numai fericire în sfînta legătură, ce unește pe doi soți junii.

Omul fericit prin femeia sa, își simte crescînd puterile sufletești dimpreună cu datoriile sale, cîrmuește în folosul alor săi trebile deaforă, împărtășește de sarcinile demne de cetățean de nădejde pentru ai săi, își muncește moșia cu drag.

După acest mare adevăr, ne întrebăm cu o deosebită mirare: Cum s'a putut lăsa până acum la noi în negrijire influința femeiei atît de puternică? Cum moralistii noștri, în loc de a chema în ajutorul lor puterea aceasta, care este cea mai dulce și cea mai nestrămutată dintre toate, au căutat și caută și acum a o slăbi? Cum fruntașii noștri, chiar și acolo, unde mijeste bunăvoința, își dau mina spre a ne-o face pricinuitoare de ticăloșii, împotrivindu-se la înființarea de școli industriale cît mai multe pentru fete? Căci se vede prea lămurit că tot răul, ce ne-au făcut, ni-l fac și ni-l vor mai face femeile, *vine dela noi bărbații*, ear tot binele ce ele ne fac, vine dela ele. Și măcar că noi le dăm o creștere atît de proastă, ele totuși nu s'au tîmpit detot, ci gîndesc, înțeleg și simt cîteodată în chip-uimitor. Nu demult văzut-ați o dovadă uimitoare a înriuririi binefăcătoare a unor femei! Cultura nu poate fi decît în căsătorie, pentru că în căsătorie femeia este chemată a-și pune în lucrare puterile ei înțelegătoare și morale. Din puterea femeii asupra bărbatului, și din puterea mamei asupra copiilor, a izvorît întreaga societate cum e astăzi.

Să ne aruncăm ochii pe pămînt și să luăm în seamă cele două împărății: Răsăritul și Apusul. Jumătate din lumea veche stă în lîncezire și în negîndire, sub povara sălbăticiei. Acolo femeile sînt roabe. Cealaltă jumătate merge spre lumină și adevăr. Acolo femeile sînt slobode până la cinste și vrednicie.

au sus o dungă de două laturî de mină, dela care se coboară în jos alte podoabe. Șorțurile le poartă zilnic, dar și la joc; se lipesc de trup și fac să se vadă frumuseța mișcărilor.

Tot așa de fermecătoare sînt maramele albe, lungi și străvezi, pe cari le poartă femeile măritate.

Le învăluiesc de mai multeorî în jurul capului, ear capetele atîrnă slobode. În unele locuri, mai cu seamă în Banat, femeile măritate poartă concuiri frumos împodobite.

Femeia împodobește casa cu lucrul său. Împodobește ștergarele cu podoabe simple, dar frumoase; țese cu hărnice scoarțe și lăicere, alese cu modele felurite, nu numai pentru așternut pe jos, ci mai ales spre a împodobi cu ele păreții. Dar țărancă lucrează și pentru fete, zestre; căci la măritat le dă dela zece la douăzeci de lăicere.

Dar tocmai această artă a țărancilor a început a se perde. Femeile nu mai pot găsi răgazul trebuit pentru această muncă îndelungată; au început a vedea că fabricile le dau stofe mai eftine pentru casă și haine. Eată dece s'au înființat societăți, cari caută să împedece căderea.

Se silesc a păstra dragostea pentru portul vechiu și a găsi desfacerea produselor artei lor. Neapărat astiel caracterul adevărat al artei populii, se cam perde, căci rostul acesteia e să lucreze nu în vederea câștigului, ci de dragul lucrului.

E un rău mare, că țărancă și țăranelu nici nu știu pentru cine lucrează, pecînd înainte lucrau pentru cei din familia lor, cum au fost apucat din părinți și moși-strămoși. Caracterul poporan se păstrează neapărat, pe eite vreme lucrează minî țărănești, dar rame, de tablouri, săculețe, pungî, legături de cărți, cămeși de stofe subțiri și scumpe: astea, drept vorbind, sînt străine de arta poporană și-i vestesc moartea. Eată dece trebuie să adunăm cîtă vreme mai e în această artă viața adevărată.

Muzeul național decurînd înființat, și-a luat această însărcinare. Măcar că au trecut numai 3 ani deatunci, a izbutit a aduna lucruri frumoase detot, și din toate ramurile industriei casnice, și a le expune.

Bucata de căpetenie din colecție este casa așa de interesantă prin împodobirea ei. E din munții Olteniei, ear maeștrul care și-a durat-o, Antoniu Mogoș, trăește încă, e de 78 de ani.

Casa țărănească are trei tipuri de căpetenie. Cea dela cîmpie e lungăreață, din gard lipit cu lut, cu două odăi și cu un tîrnaț care înaintează mult spre partea de meazăi. Sînt și case de acestea cu temelie aproape pătrată, tot din gard uns cu lut; dar cu acoperemint de pae foarte înalt, gros și țuguiat.

Însîrșit e casa dela munte. Pe temelie de peatră se înălță case de birne și parî, cu acoperiș de șindilă.

Forma cea mai veche a vetrei, în mijlocul

casei, aproape nu se mai întîlnește. Deobicei e lîngă un părete.

Nu arareori e în legătură cu soba, care încălzește odaia dealături, dar iese gura tot în vatră. Ogeaguri, sau coșuri adevărate pentru fum, nu au casele țărănești adevărate; fumul își caută drum prin băgeșile coperișului.

În apropiere de orașe sînt case mai încăpătoare, totașa în părțile mai bogate, de pildă în ținuturile de unde se scoate petrol. Fac locuințe de cărămidă, lemn, le tencuiesc cu var și nășip, nu uită niciodată cerdacul, ear florî în ferestri și pe cerdac dau caselor înfățișare prietenoasă.

Unde este lemn de belșug, casele de birne ajung adevărate lucrări de artă. Mai totdeauna sînt mai mici, dar țăranelu le împodobește săpînd lemnăria. Mai ales partea care înaintează dela ușă ca un chiosc sau foisor, cerdac, tindă, o împodobesc cu stîlpi și cu pragul de sus împodobite de asemenea. Lucrează fără model, numai din tradiție și cum li-se pare mai frumos. Așa e casa din muzeul din București. Maeștrul care a durat-o, n'a fost eșit niciodată din satul său și tot ce n'a avut de unde lua pildă în acel sat, a născocit dela sine.

Neapărat nu-i este dat orcărui țăranelu să-și facă locuința cu atîta gust și îngrijire, dar fiecare își face poarta curții împodobindu-o cît mai bine. Poarta e așa de înaltă, încît să poată intra pe sub ea carăle încărcate cu fin etc., ear alături e porțița, pe care umblă. În coperișul porții stau porumbeii. Aceste porți se deosebesc, în privința artistică, după sate.

Ca încheere putem adauga: Că neștiința în care sînt femeile despre datorințele lor, și întrebuintarea rea a puterii lor, le fac să peardă cel mai frumos și mai prețuit din bunurile lor, acela de a fi *trebuincioase* neamului! Trebuie să căutăm cu stăruință ca să dăm fetelor noastre o creștere cit mai potrivită *trebuintelor practice* ale noastre, căci cu toții știm prea bine, dar prea curînd uităm, că născîndu-ne, nu sîntem dați de fire nici în îngrijirea vr'unui învățător cu două fețe, nici în paza vr'unui filozof, ci ne încredințăm desmierdărilor, dragostei unei mame tinere. Firea ne dă, în cea dintîi vîrstă, pentru odihnă sînul dulce al mamei, ca povățuitor, blînda ei cătătură și ca învățător, dragostea ei.

Traian V. Țăranu.

IGIENĂ.

Crezul sănătății.

Marele igienist francez doctorul Héricourt, publică în cunoscuta revistă „La Revue”, un fel de catechism al igienei. Savantul medic încheie interesantul său studiu cu un crez al igienei pe care am găsit nimerit a-l reproduce — după „România Agricolă”, — în cele ce urmează, recomandînd cititorilor noștri, cu toată insistența, aceste frumoase sfaturi:

Într'un corp sănătos, spiritul este viguros.

Ține corpul tău întotdeauna în cea mai mare curățenie.

La masă nu mîncă mai mult decît îți este pofta.

Apa să-ți fie beutura obicinuită.

Abține-te cu desăvîrșire dela orice beutură alcoolică.

Dacă lucrezi cu brațele (mușchii), hrănește-te cu vegetale (verdețuri) și mîncă mult zăhar. Dacă lucrezi cu creierul, mîncă mai multă carne.

Ferește-te de a reci — nu însă și de frig.

Lucrează cu plăcere, căci munca oțelește corpul.

Dacă lucrezi cu creierul, odihnește-te lucrînd cu minile; dacă lucrezi cu minile, odihnește-te lucrînd cu creierul.

Consacră ziua de repaus săptămînal, vieții în plin aer.

Dormi opt ceasuri.

Nu fuma, nu trage tabac.

Regulează funcțiunile tale genitale după necesitățile naturale și nu după poftete provocate. Nu te teme de abstenență.

Nu dați naștere la copii, decît dacă ambii soți sînteți sănătoși.

Femeie, datoria ta este de a fi mamă.

Păzește-ți și favorizează-ți maternitatea.

Mamă, laptele tău aparține copilului tău.

Dacă nevoia te face a-ți hrăni copilul cu glăjuța, fă aceasta singură în cea mai desăvîrșită curățenie.

Fă așa ca copiii tăi bolnavi să nu dea boala și la alți copii.

Nu permite ca copiii tăi să se sărute între ei, nici să fie sărutați de oameni străini.

Locuința ta este sănătoasă, dacă soarele poate pătrunde în toate încăperile și dacă aerul poate ieși din ele.

Luptă contra prafului cu apa, nu cu mătura.

Lipsește-te de covoare, perdele și draperii prea multe.

Aibi grijă de curățenia ca și de a locuinței tale.

Dacă scuipi pe jos, scuipi în gura vecinului tău.

Dacă ești bolnav, ia sau fă să se aplice toate măsurile, pentru a împedeca întinderea boalei în jurul tău.

Îndeplinește cele prescise în acest crez și fă-le cunoscut și altora, stăruind ca și ei să le aducă la îndeplinire.

ECONOMIE.

Recolta anului.

Pecît au fost de mari îngrijorările din anul trecut față de slabele roade ce ni-le îmbia pămîntul țării — pe atît de încurajatoare sînt semnele ce ni-se arată acum, cînd belșugul spicelor de aur și „cucuruzul cu frunza în sus” ne făgăduiesc una din cele mai bogate roade ce am avut pînă acum.

Din țara întreagă sosesc vești că sămănuțurile sînt din cele mai bune. Griul pestetot e dat în spic, pornit deja spre coacere. Singura pagubă în griu o fac pe unele locuri — șoarecii cei mulți. Frica ce o avem că grînele fiind prea mari și prea groase, se vor culca înainte de formarea grăunțelor — spre marea îndestulare nu a fost întemeiată, căci numai în puține locuri întîlnim griu picat. Dacă vom scăpa de vre-o furtună cu grindină și puvoaie — peste 2-3 săptămîni în țara întreagă se vor înșirui cei mai număroși și mai bogați snopi de griu, care vor umplea hambarele, de mult însetate după o roadă cu belșug.

În fața acestor presemne bune nici chiar speculația de bursă cu sutele ei de milioane de coroane nu mai poate ținea prețul griului. Zi zi scade acest preț și nu e cu neputință ca în seceriș să ajungem de nou la prețuri aproape numai jumătate față de prețurile griului din toamna trecută.

Cucuruzul asemenea a răsărit foarte bine și a fost săpat „de-odată” (intîia oară) în cele mai bune împrejurări. În foarte multe locuri a început săpatul (prășitul) de a doua oară, îngrămădind pămînt pe lîngă cele mai frumoase fire de cucuruz, ce l-au avut în ultimii 10 ani. Finațele și nutrețele măestrite au roadă foarte bogată. În multe locuri se nădăduiesc chiar și la earbă 3 cosituri.

Viile și pomii asemenea sînt încărcăți de roadă.

Legumele sînt din belșug. Pe unele locuri n'a dat însă răsadul de varză (curechiu).

Pestetot dar roada acestui an ne promite belșug invesclitor. Ca și la noi, tot așa roadă bogată se așteaptă și în țările vecine.

În fața acestor roade, debunăseamă va fi foarte anevoiasă valorizarea (vinzarea) bucatelor, căci speculația podidită de atîtea imbierii va cerca cu toate mijloacele să acapareze pentru ea foloasele bogatei recolte.

Ca să ne păzim interesele noastre în fața speculației, vom fi siliți să recurgem la cea mai puternică armă, la arma tovarășilor, formînd cit de mult tovarășii de valorizare, fie chiar și numai ca tovarășii ocazionale.

CRONICA.

Luni seara și noaptea s'a dezlănțuit asupra *Almăjului* și împrejurime pînă către *Sasca, Oravița și Biserica-albă*, o fortună înspăimîntătoare, care a pustiit pe întregul întins al părților sudbănățene, case, moșii, vite și multe vieți omenești. Satul *Șopotul-nou* din Valea Almăjului este distrus. Pagube incalculabile. Asupra acestui potop îngrozitor deocamdată nu putem da amănunte, fiind întreruptă în toate părțile atît linia de telefon și telegraf, cit și circulația trenului între Biserica-albă — Baziaș și Oravița — Bocșa, din cauza esundărilor nemaipomenite.

Nou avocat *Dr. Alexandru Popovici* și-a deschis cancelaria în Bocșa-montană.

Bursierii Fondului de teatru rom. vor da vara asta mai multe reprezentații în diferite centre rom. (și în Oravița) sub conducerea directorului artistic *A. Bănuț*. Totodată citim în „Drapelul” că vor da reprezentații teatrale și artiștii *Birsanu*. Îi așteptăm cu drag.

Boerul *Petre Popovici* din Brașov s'a logodit cu d-șoara *Luisa Forkert* tot deacolo.

Nou jurisconsult interimal al băncii „Fațeta”: simpaticul avocat *Dr. Gheorghe Girda*.

Rezultatul examenelor dela școalele noastre primare rom. a fost pestetot mulțumitor. Progresare vădită, față de anii trecuți, în *Jurjova, Secaș, Cacova și Greovaș*.

Vaporul rom. „Împăratul Trăian” a fost atacat de pirați la portul *Pireu*. Pe bord se aflau și copii moștenitorului de tron al României. Abia după intervenția autorităților grecești și-a putut vaporul continua drumul spre Constantinopol.

D-na văduvă *Marta Tămășiel* din *Vrană* a dăruit un ceas de construcție moderne pentru turnul bisericii de acolo în preț de 1640 coroane. Dzeu să-i răsplătiască.

Printul Fonad, unchiul Chedivului din Egipt și fondatorul universității Egiptene, a întocmit cursuri literare și științifice pentru femeii. Pentru misiunea aceasta delicată a fost aleasă o profesoară franceză.

Ilustrului tenor italian Caruso, cîntînd la d-na Astor, o miliardară din New-York, i-s'a plătit 1250 franci pe minută.

Trupa *Al. P. Marinescu* a jucat pe *Chantecler* în traducere românească, în mai multe orașe din România.

Marele învățător *Nicolae Iorga* „Împărat al gîndirii românești”, a fost zilele astea ales membru al Academiei rom. din București, spre mulțumirea și bucuria generală a — Românilor.

„Telegraful Român” a intentat proces de presă ziarului „Lupta” pentru calamnie.

„Banca populară” din Caransebeș a dăruit 400 cor., ear preotul *Gheorghe Popa* din *Greovaș* a dăruit 500 cor. (în acți) la fondul cultural al Eparhiei noastre, înființat de noul Arhiepiscop P. S. S. d. Dr. Miron E. Cristea.

Liga culturală din București va tipări în curînd cărți de istorie și literatura rom. pentru frații noștri din Basarabia.

Nr. 230/1910.

Curs de muzică pentru învățători.

Oficiul protopresbiterial român oriental din *Lugoj*, — în conțelegere cu d-l *I. Vidu* învățător în loc, — cu începerea din 18 Iunie st. vechiu (1 Iulie nou) a. c. deschide curs de muzică pentru învățători. Acei d-ni învățători, cari vor lua parte la acest curs, sînt invitați a lua la cunoștință următoarele:

I.

1. Profesor propunător va fi învățătorul din *Lugoj* *I. Vidu*.

2. Prelegerile se vor începe la 18 Iunie st. v. (1 Iulie nou) a. c. și vor dura pînă în 18/31 Iulie, (o lună).

3. Orele de prelegere se vor ține în fiecare zi dela 9-11 a. m. (afară de Duminecă și sârbătoare). Timpul de după amiază e rezervat pentru deprinderi și studiu.

II.

4. Fiecare participante este anunțat că la sosire să fie provăzut cu o violină. Aceia, cari au practicat flautul, — se pot lipsi de violină, înlocuind-o cu acesta.

5. La finea cursului, fiecare participante va primi un *atestat oficios*, cu calcul din partea Oficiului protopresbiterial român ortodox din *Lugoj*, subscris de șeful acestui oficiu și de profesorul propunător *I. Vidu*. Dorim prin aceasta, ca d-nii învățători să-și poată atesta participarea la acest și curs și capacitatea în studiul muzicii.

III.

6. Taxa de înscriere e de 20 cor. (douăzeci coroane) și are se fie trimisă la adresa *I. Vidu învățător în Lugos (Krassó-Szörény m.)* cel mult pînă la 13/26 Iunie a. c. Aceasta va servi totodată ca aviz de înscriere.

7. Participantii vor avea cuartir gratuit în internatul de aci. Viptul îl vor primi tot la internat pe lîngă o taxă de 40 cor. (patruzeci coroane) plătită anticipativ pe întreg timpul cursului. Cari eventual își vor avea cuartirul și viptul pela rude ori cunoscuți, — au se avizeze deodată cu trimiterea taxei de înscriere.

8. Interniștii au să-și aducă cu sine o perină, un lepedeu și o acoperitoare.

Lugoj, la 9/22 Mai 1910.

Dr. George Popovici m. p.
protopresbiter.

Ioan Vidu m. p.
învățător.

Editor proprietar: *Gheorghe Jianu*.

Redactor responsabil: *Alexandru Purgariu*.

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtază de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Rezultatul alegerii

În mai multe rînduri am pus gînd și jurămînt că nicicînd nu mă voi mai despărți de prăvălia „Saubermann“, ear deodată, persfadat de un adversar, am ajuns la hotărîrea de a nu mai „alege“, pentru că nicăiri nu se țirgue mai bine decît la

BERTALAN SAUBERMANN

renumit deposit de coloniale, peste drum de Hotel Coroana Ung.

Un ucenic (șăgîrt)

din casă bună, care să aibă și școală în-destulitoare, se primește la

MAX SITTNER

țimplărie (Tischler) de mobile și pentru zidiri în Oravița.

A n u n t.

Cele mai bune, mai moderne și mai durabile

ghete și cizme

numai la mine se pot căpăta. In magazinul meu am tot felul de ghetе, lucrate exclusiv în atelierul meu.

După comande pregătesc **ghete americane, vinătorești, ortopede și alte feluri de ghetе de cea mai bună calitate, ca: ghetе de tină, camașle, ghetе de zăpadă, ghetе comode, etc.**

Preuri solide și moderate.

x-39

Cu stimă

BENEDICT CSONGĂR

Oravița.

De vinzare o mașină de cusut pentru păpuțari cu prețul de 50 cor.

Profit mare

își pot căștiga Agenți sîrguitori, Funcționari, etc. Off. subț B. S. Nr. 100 la redacția acestei Gazete.

Haine elegante și ieftine

(după măsură.)

Mare asortiment de postavuri englezești și indigene.

Croială după cele mai noi jurnale engleze la

Gross Béla

atelier de croitorie modernă

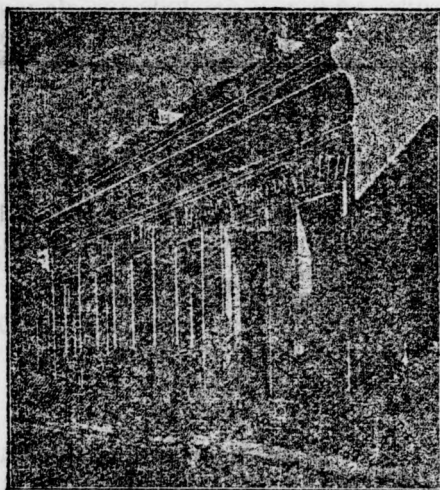
în Oravița, Stradă principală în casă proprie.

Fondată la 1896.

AVIZ.

La țimplăria Iohan Formayer în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costîșitor, e în măsură a lucra mai ieftin decît oricare. Pofțiți și vă convingeți!

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrînă)

Proprietatea KNOBLAUCH din 1819

Fondată la anul 1797.

Telefon Nr. 59.

Desinfector Antimorbin

este cel mai desevirșit aparat pentru desinfectarea aerului, nimicînd toți bacili curăță numaidecît aerul în locuințe. Prețul 12, 20 și 35 cor

Kalodont, cea mai nesticăcioasă pastă pentru dinți, dă un luciu frumos dinților 60 fil.

Capsule împotriva limbricului mare. Efectul se arată într'un ceas. 3-4 cor.

Crema-Margit este un mijloc neîntrecut pentru frumusețe, curăță fața de orce pete.

Crema 1.- cor.
Pudră 1-20 "
Săpun —70 "

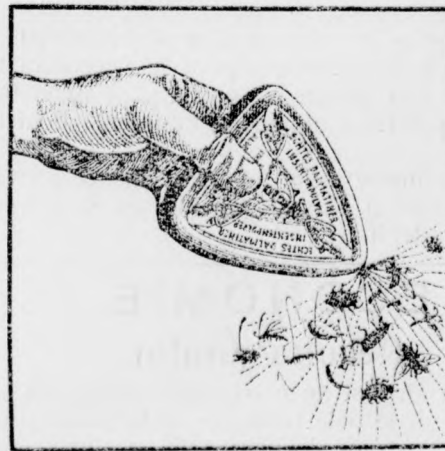
Pudră berlinesă pentru păr, alb, blond, brunet 20, 40, 100 fil.

Carton pentru stropit, conține cel mai bun praf de insecte 20 fil.

Rico, alifie pentru turiști, alină durerea și vindecă radical bătăturile 20-40 fil.

Nestle, făină pentru copii, aliment natural pentru copii ce sug, și pentru cei ce sufer de stomac 1-1 80 cor.

Mare depozit în cele mai noi le-gături pentru soboriști, totfelul de articole de gumă dela fabricii indigene și străine de primul rang, prețuri absolut solide, cum și totfelul de specialități, ceia ce nu s'ar găsi în depozit, să căștigă fără nicio cheltuială în 2-3 zile.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, pudră, parfumuri și săpunuri se pot căpăta totdeauna la „Apotecăria bătrînă“ a lui

Max de Knoblauch

în Oravița

în ulița mare, peste drum de Hotel Coroana